

## Raadsinformatiebrief

**Onderwerp** : Onafhankelijke clientondersteuning (OCO)  
**Aanleiding** : Koplopersgemeente Cliëntondersteuning  
**Datum** : 3 september 2020  
**Portefeuillehouder** : A.D. Zandvliet  
**Schrijver** : Mariëlle Verhoeve

---

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadsinformatiebrief omdat het college u wil informeren over het feit dat gemeente Alblasserdam koplopersgemeente voor onafhankelijke cliëntondersteuning is geworden.

### **Aanleiding**

In Januari 2020 heeft de VNG een oproep gedaan, waarbij gemeentes, die de ambitie hadden op het doorontwikkelen van cliëntondersteuning, zich konden melden met een projectplan. De VNG gaf 4 richtingen mee aan de doorontwikkeling:

- 1) Meer inzicht in de behoefte aan en aanbod van (onafhankelijke) cliëntondersteuning;
- 2) Meer bekendheid bij burgers en verwijzers aangaande het recht op onafhankelijke cliëntondersteuning;
- 3) De functie cliëntondersteuning beter vindbaar maken, door de functie om en bij 'de toegang' te organiseren;
- 4) Meer kwaliteit en deskundigheid van geboden cliëntondersteuning, in het bijzonder ten aanzien van specifieke groepen.

Het ministerie van VWS maakt het koplopertraject financieel mogelijk en ondersteunt de koplopergemeenten financieel bij de doorontwikkeling van de functie. De koplopers nemen een ambassadeursfunctie op zich door gedurende twee jaar in de eigen regio aandacht te besteden aan cliëntondersteuning. Daarnaast gaan koplopers aan de slag om het eigen beleid en praktijk op dit thema verder te ontwikkelen, te vernieuwen en te verbeteren.

Het koplopersgemeenteproject "onafhankelijke cliëntondersteuning" past in het spoor 1 "actiever en zorgzamer". Dit spoor heeft als doel: iedereen kan gezond en actief meedoen in de samenleving op een manier die bij hem of haar past.

Binnen het sociaal domein speelt er veel. Een groot vraagstuk is: Hoe maken we de zorg voor de kwetsbare inwoners beter bereikbaar? Leidraad voor de benodigde innovatie is dat zorg sneller en dichterbij geboden wordt en dat preventie prioriteit krijgt.

In de gemeente Alblasserdam zijn vijf grote bewegingen bedacht om dit te realiseren:

1. Loket Zorg en Ondersteuning: een plek waar alle inwoners met hun zorg- en ondersteuningsvragen terecht kunnen.
2. Beter benutten van leerwerkbedrijven: de gemeente Alblasserdam vindt het belangrijk dat alle inwoners de kans krijgen om zich te ontwikkelen, dat zij zich gewaardeerd voelen en een zinvolle dagbesteding hebben.
3. Invulling geven aan het Nedstaalterrein; een kans om (kwetsbare) inwoners van Alblasserdam alle kansen te geven op een zo goed mogelijke ontwikkeling. Hierbij is het belangrijk dat er een goede samenwerking is tussen de bedrijven op het

bedrijventerrein en de organisaties die deze kwetsbare burgers ondersteunen en opleiden.

4. Wmo-begeleiding naar de voorkant: om de samenwerking tussen ondersteuners van het Loket Zorg en Ondersteuning en begeleiders te verbeteren, is het belangrijk dat de mogelijkheid wordt geboden om begeleiders aan te laten sluiten bij intervisiemomenten van het lokale (wijk)team.
5. Jeugdbegeleiding naar de voorkant: zie uitleg bij nummer 4.

Bij alle bovengenoemde bewegingen is de cliëntondersteuner belangrijk. Het Loket Zorg en Ondersteuning versterkt de mogelijkheden van de uitwerking van de overige vier bewegingen. Daarom zetten we als gemeente hierop in als koplopergemeente.

### **Loket Zorg en Ondersteuning**

Wat verstaan we onder het Loket Zorg en Ondersteuning?

*"Een (fysieke) plek waar inwoners terecht kunnen met alle vragen over zorg, ondersteuning en welzijn. Vanuit die plek wordt hulp, ondersteuning en/of activiteiten gecoördineerd aangeboden."*

### **Doel van het Loket Zorg en Ondersteuning**

De cliënt en zijn hulpvraag staan centraal in de wijze waarop ondersteuning plaats vindt. De samenwerking tussen de verschillende partijen die bij een cliënt betrokken zijn, is zodanig geregeld dat de cliënt zo efficiënt mogelijk geholpen wordt. Mensen vinden het vaak moeilijk om hun persoonlijke verhaal te moeten delen. Als er een vertrouwensrelatie is ontstaan dan komen vaak de "echte" verhalen los. Voor veel mensen is het lastig om steeds weer hun vertrouwen te moeten schenken aan verschillende hulpverleners. Daarom is het streven dat cliënten hun verhaal zo min mogelijk hoeven te doen. De regie van hulpverlening ligt bij de cliënt.

### **Gewenst doel/ resultaat**

- Duidelijkheid voor inwoners dat zij op één plek terecht kunnen met hun zorg-, ondersteunings- en welzijnsgerelateerde vragen.
- Ontwikkelen van een AVG-proof intake waar meerdere hulpverlenersorganisatie via een digitaal dossier mee aan de slag kunnen.
- Bevorderen en onderhouden van samenwerking tussen lokale en regionale netwerkpartners.
- Bevordering van preventie (door de verbetering van samenwerking met alle partijen, verbreding van matching unit voor de ontwikkeling van bewoners op het gebied van zinvolle daginvulling o.a. dagbesteding, scholing, leerwerkbedrijven, werk, inzet cliëntondersteuner die tijdig met inwoner kan bekijken welke zorg er nodig/wenselijk is) en minder inzet op zwaardere zorg. Indien mogelijk sneller maar zorgvuldig afschalen van zorginzet.
- Bevorderen van mogelijkheden om mensen iets te bieden. Denk aan participatie, scholing of mogelijk werk.

Het **Loket Zorg en Ondersteuning** bestaat uit alle netwerkpartners die in Alblasserdam werkzaam verrichten. Het huidige CJG (Centrum Jeugd en Gezin, bestaande uit Careijn, Mee/Vivenz en jeugdteams), aangevuld met Stichting Welzijn Alblasserdam en de Sociale Dienst Drechtsteden (schuldhulpverlening, werk en inkomen, Wmo) gaan inhuizen in de oude bibliotheek en vormen het hart van Zorg en Ondersteuning Alblasserdam.

### Samenhang met landelijke ontwikkelingen

Het Loket Zorg en Ondersteuning is niet een losstaande ontwikkeling. Het wordt opgepakt in samenhang met diverse andere projecten die door de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Alblasserdam opgepakt moeten worden, zoals:

- De Wet inburgering.
- Beschermd wonen/beschermd thuis.
- Wet WGS. (Vroegsignalering)

De gemeente Alblasserdam heeft het koplopersproject aangegrepen om cliëntondersteuning goed weg te kunnen zetten.

De gemeente heeft samen met de Adviesraad Sociaal Domein, Mee/Vivenz, SWA en Movisie een projectplan geschreven. De speerpunten in dit plan zijn:

- 1) *Goede aansluiting van OCO bij Loket Zorg en Ondersteuning (Eén toegang).*  
De cliëntondersteuner is binnen de gewenste werkwijze: (1) detecteren, (2) socialiseren en (3) ontwikkelen de verbindende schakel. De zorgvraag van de cliënt staat centraal. De cliëntondersteuner zorgt er voor dat de regie bij de cliënt blijft liggen en dat zorgpartijen samenwerken om zo de best mogelijke zorg te kunnen bieden aan de cliënt.
- 2) *Deskundigheid bevorderen en borgen m.b.t. LVB (licht verstandelijke beperking).*  
Een relatief groot percentage zorgvragers zijn mensen met een (licht) verstandelijke beperking. De landelijke ontwikkeling thuiswonen waar mogelijk (verkleining doelgroep WLZ) zorgt er voor dat de gemeente aan zet is in de ondersteuning van deze kwetsbare mensen. Als gemeente vinden we het belangrijk dat deze groep mensen een goede plek in de maatschappij kunnen hebben op meerdere levensgebieden, zoals wonen, werken en financiën.
- 3) *Deskundigheid bevorderen en borgen m.b.t GGZ. (geestelijke gezondheid).*  
De verwachting is met de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis dat deze aantallen nog zullen groeien. Een tweede landelijke ontwikkeling is van WMO naar WLZ. De verwachting is ook dat dit extra (zorg)vragen oplevert van mensen met een GGZ-achtergrond. Deze mensen hebben weer andere (zorg)vragen wat vraagt om specifieke kennis en aanpak.
- 4) *Hoe vergoten we de bekendheid van OCO.*  
Veel burgers weten niet dat zij gratis gebruik kunnen maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner. Terwijl de cliëntondersteuner een grote rol heeft bij het vraagstuk "hoe maken we de zorg voor de kwetsbare inwoners beter bereikbaar?" Inzet op hoe we OCO bekend krijgen bij de inwoners is noodzakelijk.

VNG heeft beoordeeld dat de ambities van de gemeente Alblasserdam betreffende OCO passend zijn voor het koplopertraject. De voorbereiding, gesprekken met Mee/Vivenz over aannemen van OCO's, gesprekken met Movisie over start en voortgang, zijn begonnen. De officiële start van de koplopers is begin oktober.

Zoals eerder vermeld zijn Zorg en Ondersteuning Alblasserdam en het koplopersproject geen op zich zelf staande projecten. Een ander project die hier parallel aan loopt is "beschermd wonen – beschermd thuis". De ontwikkeling *thuis wonen waar mogelijk* heeft er ook voor gezorgd dat er meer mensen met een GGZ-achtergrond in de wijken zijn komen te wonen. De verwachting is met de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis dat deze aantallen nog zullen groeien. De OCO gaat gesprekken aan met deze doelgroep over welke problemen zij ervaren en wat er nodig is om deze op te lossen. Hierbij wordt voornamelijk gekeken naar wat lokaal geregeld kan worden.

De kwartiermaker (functie en financiering valt buiten het Koploperstraject) gaat met deze informatie, samen met de netwerkpartners, bekijken en door ontwikkelen wat deze doelgroep nodig heeft om uit de problemen te komen of te blijven. Lokaal moet worden gedaan wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet. Via een BIO krijgt u meer informatie over dit onderwerp.

### **Financiën.**

Zoals eerder omschreven stelt VNG voor dit project gelden beschikbaar. Voor de gemeente Alblasserdam betekent dit dat er in 2 jaar tijd € 462.526,- aan middelen naar de gemeente komt. Dit geld wordt op de volgende wijze ingezet:

|                                                                                             |                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Extra inzet cliëntondersteuning om extra aanvragen door bekendheidvergroting aan te kunnen. | <b>48.952,-</b>                               |
| Extra inzet cliëntondersteuning expertise GGZ                                               | 97.905,-                                      |
| Ontwikkelen en deelnemen aan werkgroep i.v.m. (L)VB                                         |                                               |
|                                                                                             | 43.086,-                                      |
| Inhuur communicatiebureau.                                                                  | 20.000,-                                      |
| Ambtelijke inzet coördinatie bij ontwikkeling van OCO en wijze van borging kennis OCO       | 34.320,-                                      |
|                                                                                             | <b>Per jaar totaal: 231.263</b>               |
|                                                                                             | <b>Betekent voor 2 jaar totaal: 462.526,-</b> |

De kwartiermaker vanuit het project beschermd wonen naar beschermd thuis wordt betaald vanuit de gelden die door centrumgemeente Dordrecht overgeheveld worden naar de gemeenten afzonderlijk. Dit is voor gemeente Alblasserdam een bedrag van maximaal € 140.000,- kosten kwartiermaker zijn: 2020 € 12.500 (3 maanden) 2021 € 50.000 (heel jaar). Kosten voor (door) ontwikkelen van initiatieven door zorgorganisatie zijn 77.500. (50.000 voor 2021 en 27.500 voor 2022).

### **Resultaat:**

De doelen van het project zijn:

- 1) Het vergroten van de bekendheid van cliëntondersteuning.
- 2) Uitbreiding van de huidige cliëntondersteuning met een professional met een GGZ-achtergrond. Borgen van kwaliteit en expertise binnen Zorg en Ondersteuning Alblasserdam.
- 3) Borging van kwaliteit van de cliëntondersteuner met (L)VB kennis binnen Zorg en Ondersteuning Alblasserdam.
- 4) Het ontwikkelen van een brede intake.
- 5) Het creëren van 1 toegang voor alle (zorg) vragen van de inwoners van Alblasserdam waar cliëntondersteuner een belangrijke functie in heeft.

### *Wanneer is het traject geslaagd?*

Als de doelen geheel of gedeelte behaald zijn. De gemeente Alblasserdam, de Adviesraad Sociaal Domein en de cliëntondersteuners, zien in dat er een ambitieus plan ligt. Dit zal een grote uitdaging worden. Het realiseren van een dergelijk plan vraagt niet alleen bestuurlijke- en politieke moed, maar ook het tot stand brengen van een samenwerking tussen de gemeente, netwerkpartners, professionele organisaties, maatschappelijke (burger)initiatieven, het ROC en het lokale bedrijfsleven. De kleinschaligheid van het dorp

brengt met zich mee dat er een overzichtelijk aantal partijen betrokken dienen te horen en blijven.

Einddoel van zowel het Koplopersproject en van Zorg en ondersteuning Alblasserdam is dat de inwoner van Alblasserdam die een probleem ervaart, de juiste ondersteuning krijgt (dichtbij en zo efficiënt mogelijk) waardoor deze zich weer een volwaardig lid van de samenleving kan voelen.

Met vriendelijke groet,  
burgemeester en wethouders,

de secretaris  
S. van Heeren

de burgemeester  
J.G.A. Paans